

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Da ne bo prepozno?

Marsikak slavospev si je že dovolila naša vlada na svoj račun, pa čeprav je bila agilna samo v ustvarjanju vedno novih kriz. Še nikdar pa nismo slišali, da bi imela vlada tudi le namen pohvaliti se s svojim delom na socialnem polju in v tem oziru je nezanimanje vlade tako, da odklanja socialno delo tudi samo kot reklamo.

In vendar ni danes skoraj dela, ki bi bilo potrebnejše in nujnejše od socialnega. Naj bi se gospodje ministri samo enkrat vmislili v položaj rodbinskega očeta, ki mora shajati s 1000 do 1200 dinarji mesečno in potem bi morda vendarle čutili, da ni bilo ustanovljeno socialno ministrstvo samo kot kulisa vladi. In če se ne razumejo potrebe socialnega dela, potem se naj vmislijo v položaj brezposelnega, ki tudi pri najboljši volji ne more najti dela in s tem kruha, ki ga od njega dnevno terja njegova rodbina.

Vse kaže, da so naši vladajoči krogi še vedno tega predpotopnega nazora, da diši socialno delo in socializem nujno tudi po prekucstvu, ki je seveda za one, ki so na krmilu najbolj odlozna stvar. Ampak ta nazor je bil že v Bismarckovih časih vržen v repotarnico in danes ni modernega človeka, ki ne bi znal, da je edino sredstvo proti prekucstvu ravno socialno delo. Človek, ki ima toliko, da more pošteno preživeti sebe in svojo rodbino, ne gre protestirati na ulico. To stori samo oni, ki je obupal, da bi zakonitim potem mogel priti do kruha in kateremu je ostalo samo še golo življenje. In da reši to, zastavi človek tudi svoje življenje in gre na barikaado. Zgodovina jasno uči, da so bile revolucije samo tedaj, kadar so nesocialne vlade poglale narod v obup.

Niso še danes razmere pri nas tako obupne, da bi se morali bati najhujšega. Toda razmere so vsak dan slabše, število onih, ki nimajo eksistenčnega minimuma, je vsak dan večje in tako narašča nezadovoljstvo, ki mora narasti v hudournik, če vlada ne bo pričela s socialnim delom in če ne bo poskrbela, da bodo pričeli stroji po tovarnah zopet delati.

Naj se ne uda vlada iluziji, da je vedno mogoče zatreti ljudsko nevoljo z oboroženo silo. To je mogoče le do gotove mere in tudi o tem ve povedati zgodovina mnogo poučnega.

Ni pa vlada dolžna delovati na socialnem polju samo za to, da je ne odnese povodenj ljudske nejevolje, ona je to dolžna tudi vsled narodne kulture. Samo poglejte v naša narodna društva, kako pada članstvo, ker ljudje ne zmorejo biti najskromnejše članarine! In poglejte na naš knjižni trg, kako pada število kupovalcev knjig, ker je lepa knjiga postala luksuz.

Rada govori tudi naša vlada o potrebi boja za pravico in z dobrimi nasveti v tem oziru je radodarna ko vsak slab oče. Toda lačni ljudje ne sprašujejo za pravico, temveč oni zahtevajo kruh in kadar jim bo tega dala vlada, potem naj tudi pride s svojimi opominami.

Prav nobene težkoče ni za vlado, da prične izvrševati svojo socialno dolžnost. Ze sedaj je ugotovil parlamentarni anketni odbor, kako so brezvestni posredniki ukradli iz državne blagajne na desetine milijonov.

Ko so prihajali prvi opomini vladi, da prične poglobljati reke in Vojvodini, so bili vsi ti opomini preslišani. Ze po osmih letih je poučila povodenj vlado, kako težak greh je zagrešila, ker je opomine preslišala.

Še težji greh pa bo storila vlada, če bo preslišala opomin, da se loti socialnega

Donava še vedno narašča.

Beograd, 15. julija. Ministri, ki se nahajajo v poplavljenem ozemlju in ki imajo stalno telefonsko zvezo z vlado, so večeraj opoldne obvestili Uzunovića, da se jim je do tega trenutka posrečilo nekoliko preprečiti nesrečo. Če ne nastopijo neva močna deževja, upajo, da bo mogoče katastrofo, ki je bila že na pragu, odvrniti. Vse je bilo do skrajnosti pripravljeno in zavarovano, tako da večeraj ni nastopila nobena večja sprememba. Vojni minister je dal inženirjem poljedelskega ministra na razpolago potreben kontingent vojske.

V Južni Srbiji, kjer so se na več krajih utrgali oblaki, se ni dogodilo nič posebnega, da bi nastala kje večja povodenj. Morava upada in se vrača v svojo strugo.

Sinoči pa so dospele zopet nove vesti v ministrstvo notranjih del, ki kažejo, da Donava na novo narašča. Po teh brzojavkah drvi pri Passau-u nov mogočen val z velikansko brzino. Ukrenjeno je vse mogoče, da se prepreči katastrofa in da ogroženo ozemlje ne podleže temu valu.

Ponoči je tudi Sava silno narasla. Večeraj jutraj so že podvzeli mere, da se prepreči povodenj. Vojaštvo in delavstvo neprestano utrjuje nasipe. Prebivalstvo je v velikem strahu pred povodnjico. To-

ba če ne bo nadaljnega deževja, se bo vse dobro izteklo.

Zaradi neprestanega deževja so zadnje dni tudi v Sloveniji nastale povodnji, ki so napravile mnogo škode.

PRISTAŠI HSS PROTI KULUKU.

Osijek, 15. julija. Večeraj ob pol 5. popoldne so prišli v Osijek ministri Pucelj, Trifunović in dr. Vasa Jovanović v spremstvu velikega župana bačke oblasti in upravitelja posestva Belje. V pristanišču so jih sprejeli veliki župan, šef policije in general Dimitrijević. Ogledali so si nasipe v spodnjem mestu.

V Osijeku je organizacija HSS vložila protest v zadevi kuluka, češ da se na kuluk kličejo samo seljaki iz okoliških sel, ne pa tudi Osiječani, katerih je mnogo brezposelnih. Poplavljen pa je tudi Osijek in nevarnost preti Osijeku in okoliškim selom.

Tudi Drava je zelo narasla. Pri Mariboru se je dvignila za 30 cm in stoji sedaj 255 cm visoko. Pri Donjem Miholju je narasla za 8 cm na 378 cm.

Donava je pri Mohacsu padla za 2 cm, pri Bezdanu pa je narasla za 6 cm, prav tako tudi pri Bogojevu z 5 cm, tako da je zdaj tam 774 cm visoka.

HSS zahteva, da Uzunović likvidira dr. Nikićevo vprašanje.

Beograd, 15. julija. Večeraj je imel Pavle Radić krajši sestanek s predsednikom vlade Uzunovićem. Govorila sta o političnem položaju ter sprožila vprašanje državnega podtajnika v ministrstvu za prosveto. Izgleda, da pride na to mesto profesor Novljan iz Zagreba.

V političnem pogledu je Pavle Radić

baje sporočil ministrskemu predsedniku, da HSS ne more trpeti, da bi vprašanje dr. Nikića ostalo še naprej nerešeno. HSS smatra, da je to vprašanje v svoji sredini likvidiralo. Na Uzunovića pa je, da kot predsednik vlade najde način, kako naj se reši vprašanje dr. Nikića.

ČLANI FINANČNEGA ODBORA BODO NADZOROVALI DRŽAVNA POSESTVA

Beograd, 15. julija. Člani finančnega odbora s predsednikom dr. Radonjićem na čelu se pripravljajo, da bodo meseca septembra ves mesec hodili po raznih državnih oblastvih. Tako bodo obhodili vso državo. Pred vsem bodo posetili glavna državna posestva. Začeli bodo pri ministrstvu vojske in mornarice, potem pride na vrsto prometno ministrstvo, ministrstvo za šume in rudnike itd. Nadzorovali bodo ustroj monopolne uprave, dalje ministrstvo za trgovino, posebno tovarne za svilo.

Vse to naj služi kot priprava za izdelavo bodočega proračuna; da bodo člani finančnega odbora natančno poučeni o stanju stvari v vsej državi.

PREDAVEČ V BEOGRADU.

Beograd, 15. julija. Večeraj je odpoštoval v Beograd podpredsednik HSS Predavec, ki je izjavil novinarjem, da je prišel zaradi nekega popolnoma privatnega vprašanja. — Z druge strani pa zatijujejo, da je Predavec prinesel Pavlu Radiću zadnja navodila Stefana Radića, kolikor gre za nadaljni razvoj situacije. Predavec je dolgo govoril s Pavlom Ra-

dela. Ni treba, da bi sledila katastrofa že po osmih letih, tudi po dvakrat osmih letih ne bo nič manj strašna. Toda stvar je v tem, da mi revolucionarne povodnji sploh ne rabimo in da se ji tudi nočemo in ne smemo bližati. In ne bomo se ji bližali, če bo storila vlada svojo dolžnost na socialnem polju sedaj, ko še ni prepozno. Po toči pa bo vsako zvonjenje prepozno in da to zvonjenje narodu prihranimo — zato naš opomin.

dičem. Po tej konferenci se je sestal tudi z dr. Pernarjem, državnim podtajnikom v ministrstvu za notranje zadeve, in slednjič tudi z ministrom za agrarno reformo dr. Šibenikom. Te konferencé so, kakor se doznava, imele za cilj, da se po navodilih Stefana Radića sedanje politično stanje podaljša tudi za naprej.

NINČIĆ PRI UZUNOVIĆU.

Beograd, 15. julija. Večeraj se je dr. Ninčić vrnil iz Bleda. Njegova avdijenca na Bledu je imela izključno značaj zunanje politike. Dr. Ninčić je posetil predsednika vlade Uzunovića in se pri njem dalje časa zamudil v razgovoru. Za tem je dr. Ninčić sprejel češkoslovaškega poslanika dr. Šebo.

PROSLAVA 14. JULIJA V PARIZU.

Pariz, 15. julija. Na večerajšnji francoski narodni praznik so bile v Parizu velike svečanosti. Naval ljudstva je bil ogromen, navdušenje pa nepopisno. Ko so prikerakale vojaške čete, so nekateri komunisti žvižgali in izzvali s tem nered, tako je bilo 20 oseb aretiranih.

LJUBLJANSKA DOKTORJA NA GESOLEI.

Düsseldorf, 15. julija. Na veliko izlozbo zdravstveno-socialne pomoči in telesnih vaj v Düsseldorfu sta prispela iz Ljubljane mestni fizik dr. Rus in šef železniške sanitete dr. Tičar. Oba gosta je naš generalni konzul dr. Bodi predstavil predsedniku izložbe in predsedniku občine dr. Schmerzu, ki jima je razkazal vso zelo uspešno izložbo. To veliko kulturno izložbo ob Renu je dozdaj posetilo že mnogo tisoč odposlancev iz vsega sveta.

Demarša dr. Ninčiča v Berlinu.

Beograd, 15. julija. Zadnja številka nemškega časopisa »Die Kriegsschuldfrage« je prinesla članek o odgovornosti za svetovno vojno. V tem članku se piše zelo žaljivo o našem kralju in o naši državi sploh. Na podoben način piše tudi nemški list »Deutsche Allgemeine Zeitung« in s svojim pisanjem žali čast našega kralja. Zaradi tega je naša vlada napravila demaršo pri berlinski vladi in jo pozvala, naj zaščiti dostojanstvo naše države in čast našega vladarja. V demarši je vlada povdarila našo korektnost napram nemški vladi in prizadevanje, da se po svetovni vojni utrdi popolnoma normalni in korektni odnosi.

Nemški poslanik na našem dvoru Olshausen je zaradi tega večeraj posetil zunanjega ministra dr. Ninčiča in se v imenu nemške vlade opravičil naši državi in našemu vladarju. Nemška vlada se zavaruje proti tako neprijateljskim škandaloznim izpadom lista »Die Kriegsschuldfrage«.

Naša vlada pa tega opravičila ne smatra zadostnim, ker se ve, da je označeni list, ki je tako ordinarno napadel našega kralja in državo, polslužben organ nemške vlade. Naši službeni organi pravijo, da je potrebna vidna satisfakcija za likvidacijo tega incidenta. Zato bo naša vlada napravila nadaljnje korake, da dobi zadoščenje.

Današnja »Samuoprava« piše, da je skrajni čas, da se preneha s tako krivičnim pisanjem o odgovornosti za svetovno vojno, ko je bilo že povedano in dokazano, kdo je odgovoren, kdo je pripravil izzivanje in kdo je tako divjaško vodil svetovno vojno; da se sledovi še na vseh krajih poznajo.

Ta slučaj je izzval v Beogradu veliko senzacijo in ogorčenje vseh političnih krogov. Zlasti zamerjajo zunanjemu ministru, da dozdaj še ni obvestil javnosti o svojem koraku v Berlinu. Opozicija porablja ta dogodek, da ponovno napada nemogočo, z ničemur opravičljivo in mnogokrat škodljivo molčečnost dr. Ninčiča.

KRALJ BORIS V MILANU.

Milan, 15. julija. V Milan je dospel večeraj bolgarski kralj Boris, ki si je incognito ogledal mesto in potem še isti večer odpotoval v Švico. Mislijo, da se Boris v Lausannu sestane z neko angleško princesinjo, s katero bi se zaročil.

POLJSKA USTVARJA MORNARICO.

Berlin, 15. julija. Po vestih iz Varšave namerava poljska vlada kupiti francosko križarko »Desaix«.

ABDELKRIM BO INTERNIRAN NA OTOKU REUNION.

Pariz, 15. julija. Službeno javljajo, da bo bivši vodja Rifancev Abdelkrim interniran na otoku La Réunion, ki leži v Indijskem oceanu, vzhodno od Madagaskarja. Ta otok se je preje imenoval Bourbonški otok in pripada od l. 1693 Franciji. Največje mesto na otoku je Saint Denis, ki ima 22.000 prebivalcev.

POSJOILO MESTA BADEN.

Dunaj, 15. julija. Večeraj je bila v Avstriji prva subskripcija notranjega posojila po velikem posojilu Zveze narodov. Razpisalo je posojilo mesto Baden, in sicer za tri milijone švicarskih frankov. 400.000 frankov je podpisal švicarski kapital.

Mussolinijev Credo.

V.
(Konec.)

Socijalistični in fašistični proletarijat. — Razmerje z Vatikanom. — Fašistična pretopitev italijanskega naroda.

Vsak narod zahteva v lastnem interesu, da je njegova država močna in spoštovana. Ako se prizna, da državljani ne morejo biti srečni, če jim ne uspeva država, so s tem priznanjem internacionalne in razredne teorije socializma, ki bi hotel postaviti razredne interese nad državne, zelo omejene. Danes je v Italiji samo ob sebi razumljivo, da je iz udejstvovanja v novi državljanski zavesti izključena vsaka stranka, ki se ne drži načela nacionalistične države ampak stopa po profinarodnih potih. Na enak način je 1. 1870 mlada država iz svojih krogov izvrgla ostanke listih političnih strank — predvsem klerikalne vaticanske, ki so nasprotovale ujedinjenju Italije.

Bilo bi zelo napačno misliti, da fašizem hote izključuje gotove politične skupine od sodelovanja pri narodnih zadevah. To ni res. Naj le opomnim, da je sam Mussolini povabil levo orijentirane stranke k sodelovanju. Junija 1924 je povabil celo socialiste, toda oni se ali sploh niso odzvali ali so pa povabilo odklonili zato, ker zahteva Mussolini sprejem gotovih pogojev, ki so za sodelovanje neobhodno potrebni. Vse te stranke bi varovala pod svojo streho najstarejša in točkej, kajti na njihovi podlagi hoče fašizem okrepiti državno politiko.

Res je, da je proletarijat še v znatnem številu organiziran v socijalističnih vrstah, toda prav tako je res, da tam ne bo ostal. Važnejši pomen imajo za nas mase, ki so organizirane v fašističnih delavskih zvezah, kajti te organizacije so sprejele dve načelni točki. Prvič: narodni interesi so najbolj zavaranji tedaj, ko se razredni boj ne bje v tako ostri obliki, da bi bila ogrožena produkcija in red v državi. Razredni boj lahko ostane vedno v mejah, ki jih same po sebi določajo okoliščine in ni treba, da bi vodil v nasprotje interesov pač pa v njihovo soglasje. In drugič: Organizacija delavcev v fašističnih delavskih zvezah mora zavreči tisto staro misel o nezdružljivosti naroda in vlade; saj to je bila že ena neizpolnjenih želja Risorgimenta. Število malih posameznikov, ki so končno sprejeli nove ideje, krepijo danes v Italiji množice poljedelskih in industrijskih delavcev, ki niso več indiferentni ali pa celo sovražni, ampak so pristali na temeljno načelo, ki ravna razmerje med državo in njenim narodom, a to načelo je: popolna in brezpogojna podreditve in pokorščina posameznikov in razredov državi.

Mi se nahajamo v periodi po revoluciji, če vporabimo to besedo v njenem navadnem pomenu, v periodi rekonstrukcije ali rehabilitacije javnega reda in javne avtoritete, ki je potrebna vsaki moderni državi za pravilno ureditev političnega in gospodarskega življenja.

V tej obnovi je zapopadana tudi religiozna dedščina Italije, ki je bila stoletja prepletena z njeno civilizacijo. Rimska cerkev, čudovita stavba hierarhične organizacije, ki

je kljubovala tekom dolgih dob takim viharjem, ki so razdeljali že po srednjem veku največje države v Evropi, je sprejela gostoljubnost italijanskega kraljevstva.

Protiklerikalna politika bi bila v Italiji dvakrat usodna. Podkrepi bi nezaupljivost in nasprotje, ki je lastno več ali manj vsem verskim organizacijam, a svetu bi pa razglasila, da Italijanska država ni zmožna, da bi varovala pod svojo streho najstarejšo in najbolj častljivo versko organizacijo, ki jo je rodila latinska civilizacija.

Na to posebno vprašanje izrečno opozarjam zato, da pokažem, kod vse so naloge današnjega fašizma, ki mora zopet uveljaviti in nasprotje, ki je lastno več ali manj vsem verskim organizacijam, a svetu bi pa razglasila, da Italijanska država ni zmožna, da bi varovala pod svojo streho najstarejšo in najbolj častljivo versko organizacijo, ki jo je rodila latinska civilizacija.

Kakšni bodo njegovi sadovi, se ta čas ne da povedati. Toda nekaj je gotovo: čim čvrsteje grabijo korenine fašizma v historična tla Italije, tem jasneja je njegova zavest, kako naj pretopi 40 milijonov Italijanov in kako naj bo v teh milijonih pretopljen tudi sam.

Z ozirom na idealistični program je jasno, da bo fašizem končal svoje poslanstvo in dosegl svoje cilje takrat, ko bo prevzel vse prebivalstvo Italije, ko ne bo več gesto stranke ampak bo izobilje in prežet narod, duhovno preroben in ujedinjen v idealih, ki jih fašizem nosi na svojem ščitu, in ki ž njimi danes osvaja.

Tako zaključuje Roberto Cantalupo, državni podtajnik za kolonije v vladi g. Mussolinija svoja izvajanja. Z raznimi njegovimi tezami in trditvami bomo imeli še priliko pečati se na drugem mestu. Danes naj le pokažemo na kravo nasprotje med duhovnim prepovedom in idealizmom fašizma, kakor ga v svojem članku razlaga g. Cantalupo in med fašistovsko eksekutivno tega idealizma, ki jo proti našemu narodu na grudi naših očetov izvajajo ljudje, ki nikakor ne kažejo, da bi bili rojeni v tisti tisočletni civilizaciji, o kateri toliko piše g. državni podtajnik za kolonije.

Po vsem, kar doživljamo in gledamo dan za dnem, moramo reči, da so ta izvajanja le zveneče besede zakrita nasilja in z idealnimi narodnimi borci Risorgimenta se gg. Mussolini in tovariši pred Evropo pač ne morejo primerjati. G. Cantalupo bo take nauke mogoče lahko širil po čitankah za kolonije. Evropa si je pa o tem astvarila že drugo mnenje. Prepada med **poletem Risorgimenta** in med **tiranijo fašizma** g. Cantalupo ni zasul.

Vesela Ljubljana.

»Če pilpagače nimajo drugih skrbi kot to, kako bi povišali davke, delali dolgove, gradili sedaj nepotrebno elektrarno na Savi, kupili in povečali električno železnico itd., potem bi si tudi te lahko prihranili.« (»Jutro«, dne 13. t. m.)

V zagrebškem »Obzoru« je izšel pred par dnevi uvodnik o razmerah v ljubljanski občini. Kdor je uvodnik bral, je moral priznati, da je bil pisan stvarno in objektivno. Nujna posledica stvarnosti pa je, da je moralo pasti nekaj grenkih na našo ljubljansko samostojno demokratijo, kar je pri »Jutru« vzbudilo, naravno, veliko ogorčenje, kateremu je dalo duška z zgoraj citiranimi besedami. Mogoče je tudi, da se je gospoda ujezila zato, ker »Obzor« ni prosil v Knafeljevi ulici za milostno dovoljenje, če sme dotični članek objaviti.

Zgoraj citirani izliv »Jutrovega« žolča pa

nam kaže samostojno demokratično skrb za Ljubljano v sijajni luči. Oni pravijo, da Ljubljana ne potrebuje proširjenega električnega cestne železnice. Kdor kaj takega napiše, izleže po »Jutru« — klopoteč. Tega pa »Jutrova« gospoda ne vidi, kako se množe v Ljubljani bicikli, ker brez teh bi polovica delavcev, ki morajo stanovati v ljubljanski okolici, ne mogla v Ljubljano na delo, ali pa bi se morali spremeniti v bitja, ki nikdar ne spe! Ta gospoda tudi ne ve, ali pa v svoji slepi jezi noče nič vedeti o tem, da je mnogo ljudi v Ljubljani, ki bi radi zidali, zlasti v okolici, kjer je svet cenejši, pa si ne upajo zaradi neugodnih ali pravzaprav nobenih zvez s središčem mesta. »Jutro« si misli menda, da je za nekaj samostojnih demokratov Ljubljana že velika dovolj, drugi »pritepenec« naj pa gre do kamor hočejo! Črduc, da niso dali gospodje podreti še tistega koščka cestne železnice, kolikor ga je v Ljubljani že!

Za razširjenje cestne železnice pa je neobhodno potrebna velika elektrarna na Savi. O tem si je menda danes že vsak pameten človek na jasnem, da je vodna elektrika mnogo cenejša kakor parna, zlasti če je termalna naprava zidana tako »spretno«, da je treba premog vanjo dovažati s konji, mesto da bi bili napeljavani vanjo železniški tir! Tudi za razvoj Ljubljane, kot obrtnega in industrijskega mesta je elektrarna na Savi življenjskega pomena, ker dragi premog iz Trbovelj vsako konkurenčno sposobnost ljubljanske obrti izključuje. O sanitarnih prednostih elektrike pred premogom niti ne govorimo. Ampak komur se zasana o ceni elektrike mesto dragega kaloričnega toka, ta leže — klopoteč.

Tako bi našli lahko še lepo vrsto »klopoteč« prišli samostojno-demokratiški divla, ampak mi se bojimo, da bodo vse »klopoteč« požrli samostojnodemokratiški dihurji...

Politične vesti.

— Notranja situacija je neizpremenjena in v Beogradu vlada popolno zatišje. Tako se glasi oficijelno poročilo, ki pa seveda čisto ne odgovarja resnici. Med radiševci se opaža akcija Nikića, ki napoveduje, da bo šel njegov klub takoj 7 poslancev, v kratkem pa da bodo pristopili še trije poslanci. Pašičević napoveduje skorajšnji povratek Pašića in upajo s tem izboljšati svoje stališče. Navidežno se jim je to tudi posrečilo, ker se opaža vedno močnejša tendenca za pomirjenje med radikali. Sigurno pa je, da to pomirjenje ne bo dolgo trajalo in da bodo z njimi pridobili samo centrušaši. Zvezda pašičevcev ugaša vedno bolj. — Na drugi strani pa se opaža tudi stalno večja aktivnost opozicije in tu je treba na prvem mestu omeniti pogajanja med Ljubo Jovanovićem in Ljubo Davidovićem. Vse kaže, da bodo ta pogajanja rodila pozitivne rezultate.

— Kampanja proti dr. Benešu se s strani narodnih demokratov z vsa vehemenco nadaljuje. Tako pišejo »Narodni Listy«, da je samo napačna legenda, če se govori o nenadomestljivosti dr. Beneša. Kdo pa je za Beneša? V Angliji vladajo konservativci, ki niso za socialista Beneša. V Franciji doživlja levičarski blok svoje zadnje dneve, Italija o Benešu sploh slišati neče. Portugalska, Španija in Grška enako nimajo vzroka biti za Beneša. Celotala antanta ni zanj in na zadnjem zasedanju Zveze narodov sta Jugoslavija in Rumunija glasovali proti dr. Benešu. Jugoslavija pa mora biti proti dr. Benešu že zato, ker hoče obnoviti diplomatske stike s sovjetsko Rusijo, kar pomeni toliko ko izdajstvo slovenske Rusije. Tako pišejo češki reakcionarci, kakor da bi šli k našim mladim o. — Pravega vzroka svoje kampanje pa ti češkoslovaški fašisti ne povedo in naravno. Bogati češki praški družbi se hoče ugodnih poslaniških mest in ker socialist Beneš za take želje nima zmisla, zato kampanja proti njemu. Reakcionarci so pač po vsem svetu enaki.

— Odstop Generala Gajda. Generalštabni šef češkoslovaške armade general Gajda je dobil pisмено povelje, da vloži prošnjo za dopust. Ker Gajda ni hotel iti na dopust, je uradni list vojnega ministrstva objavil nato, da je Gajda svoj dopust nastopil. Ni pa bil napovedan datum, ko se z dopusta povrne, kakor je to običajno. Odstop Gajde se je v listih zelo komentiral. Vendar pa ne ve noben list za prave vzroke odstranitve Gajde z njegovega visokega mesta. Širijo se najbolj fantastične vesti. Tako pišejo nekateri listi, da je bil Gajda v zvezi z boljševiki in da jim je izročil neke tajne vojaške načrte češkoslovaške armade. Narodno demokratiški tisk zopet piše, da je Gajda padel kot žrtev germanofilne politike gradu, s čimur se misli atakirati predsednika Masaryka. Gajda sam pa je izjavil, da so proti njemu nastopili ravno isti intriganti, ki so po povratku legli iz Sibirije govorili, da se je Gajda okoristil z ruskim zlatom in da je bil krvočeden ter s tem silno škodoval ugledu češkoslovaškega naroda. Kakor je tedaj zmagala resnica in so bile vse te klevete razkrite kot laž, tako se bo zgodilo tudi sedaj. S temi besedami je Gajda zaključil svojo izjavo.

— Velik uspeh Caillauxa. Kakor smo že poročali, je bil angleško-francoski dogovor za odplačevanje francoskih dolgov podpisan. Dogovor predstavlja velik uspeh Caillauxa. Vsi dolgovi Francije so znašali 633 milijonov

funtov in je Anglija sedaj odpustila Franciji 60% dolgov, tako da znašajo li samo 260 milijonov. Obenem je dovolila Franciji še posebne olajšave. Francija mora ta dolg odplačati v 60 letih, pri čemur pa prvo plačilo ne sme presegati 4 milijonov. Poleg tega vrne Anglija Francoski banki 53 milijonov v zlatu, ki so bili deponirani v Angleški banki. Tudi se Anglija zavezuje, da ne bo francoskega dolga komercializirala. Na ta način je Franciji omogočeno, da bo mogla na londonski borzi krepko podpreti frank. V posebnem spremnem pismu se priznava Franciji pravica, da sme zaprositi za spremembo terminov, če bi izostala ali se zmanjšala nemška reparacijska posojila. Uspeh Caillauxa je torej popoln in s tem narejen prvi korak za rešitev in stabilizacijo franka.

— Socialni demokrati vložili tožbo proti avstrijski vladi. Na seji avstrijskega parlamenta je predlagal dr. Eisler v imenu socialnodemokratičnega kluba, da se vložijo proti vladi obtožba pred ustavnim sodiščem, ker je avstrijska vlada brez vednosti parlamenta in brez odobritve najvišjega računskega dvora izplačala v svrhu sanacije »Zentralbank der deutschen Sparkassen« 60 milijonov šilingov. Še posebej pa predlagajo obtožbo proti finančnemu ministru Kollmanu, ker je ta vlagatelj svojega volilnega okraja svari in so ti dvignili iz banke svoje vloge. Če se pomisli, da rabi Avstrija za elektrifikacijo 53 milijonov šilingov in da je dal lasko leto splošni pridobinski davek le 50 milijonov šilingov, potem se iz tega vidi, da je avstrijska vlada prekoračila svoje pravice, ko je dala za sanacijo privatne banke brez dovoljenja tako visoko vsoto. Posl. dr. Bauer je nato poudarjal, da je banka tako zavežena, da niti teh 60 milijonov ne bo zadostovalo, temveč bo treba plačati še najmanj 30 milijonov šilingov. Finančni minister Kollman je branil vlado, da je ta morala podpreti banko, ker je samo tako preprečila splošen run, ki bi mogel uničiti banko, s čimur bi bilo silno prizadeto vse gospodarstvo. Po dolgi debati je v pozni uri vladna večina, obstoječa iz krščanskih socialistov in velenemcev sprejela zakon, po katerem se stavi Zentralbank der deutschen Sparkassen pod državno nadzorstvo in se ji dovoli moratorij.

— Belgijska vlada za sanacijo belgijske valute. V skladu ponovnega silnega padca franka je imel ministrski svet sejo, na kateri je sklenil: 1. Vlada bo podala v parlamentu obširno izjavo o stanju valute. 2. Finančni minister skliče takoj zastopnike bank, da se z njimi dogovori glede potrebnih korakov za zaščito franka. Devizna kontrola se okrepi. 3. Parlamentu se predloži zakonski predlog, da se kralja za pol leta pooblasti, da sme urejati vsa vprašanja, ki se tičejo obtoka bankovcev, posojil in amortizacijskega fonda. 4. Izda se odredba, po kateri se sme v kruhu rabiti samo 82% pšenice, s čimur se dnevno prihrani do pol milijona frankov. 5. Omeji se uporaba luksuznih predmetov. 6. Železniški tarifi se zvišajo za 10, drugi specialni tarifi pa za 20 odstotkov.

— 15 smrtnih obsoj v zarotniškem procesu v Smirni. V torek popoldne je bila izrečena razsodba v smirnskem procesu. 18. obtožencev je bilo obsojenih na smrt, med njimi znameniti mladoturški voditelj Sukri paša in bivši policijski šef v Carigradu Djam-bulat bej kot glavna krivca, pet opozacionalnih poslancev kot sokrivcev in šest pustolovcev kot najetih morilcev. Na smrt sta bila obsojena tudi bivši mladoturški voditelj Kemal in bivši generalni guverner Abdul Kadir. Njih obsojba je le formalnega pomena, ker sta oba pravčasno pobegnila v tujino. Smrtni obsojbe so se včeraj izvršile.

Prosveta.

Gostovanje članov beogradskega Narodnega gledališča v ljubljanski drami. V soboto, dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer gostujejo v ljubljanskem dramskem gledališču člani beogradskega Narodnega gledališča z Nicodemovo komedijo »Jutro, dan in noč«. Glavni vlogi igra prava gospa Desa Dugaljevič in g. Vladimir Dragutinović. Režiser je profesor Milošević, bivši pomočnik upravnika beogradskega Narodnega gledališča. Komedija je našemu občinstvu dobro znana, saj se je igrala v lanskim sezoni pod imenom »Zora, dan, noč« z Saričevom in Kraljem v glavnih vlogah. Občinstvo opozarjamo na to gostovanje.

A. D.:

HIBE PRI ELEKTRIČNI NAPRAVI V LJUBLJANSKEM OPERNEM GLEDALIŠČU.

Ob koncu gledališke sezone so gotovo še v spominu gledališka poročila naših gospodov kritikov, v katerih so ti grajali razsvetljevanje scen v naši operi. Pri tem se je seveda zvrčala krivda na razsvetljevalce. Gg. kritiki pa najbrže niso bili poučeni o stanju električnih naprav v operi, zato naj navedem v naslednjem vzroke slabega razsvetljevanja scen in obenem opozorim tudi na nekatere nevarne momente pri električni napravi v operi.

V operi se je instalirala naprava v letu 1896. V tem času je bila seveda elektrotehnika še v razvoju, veljali so le primitivni predpisi. Tako so se n. pr. elektrovi vodi pučali v les, pritrjevali na zid s kaveljci, izolacija žic pa je bila zelo slaba. Razsvetljevalna naprava je bila prikojena le za najprimitivnejše svetlobne efekte.

Podlaga za dobre svetlobne efekte tvorijo odrski upori, ki omogočajo zatemnjevanje in osvetljevanje scene. Z upori v operi se ne more doseči nobenih brezhibnih svetlobnih učinkov. Graja gg. kritikov, ki je bila adresirana na razsvetljevalce, torej ne zadene tega, pač pa gre na rovaš odrskih uporov.

Pri obstoječi napravi je od enega in istega upora odvisna jakost svetlobe različnih barv. Če se užgo n. pr. bele žarnice ter se hoče ta bela barva, ki naj bi imela vedno isto jakost

pomešati n. pr. z rumeno, potem pri naših uporih jakost bele barve pojenjuje v razmerju ojačenja rumene ter je končni efekt manipulacije samoobsebi umevno nezadovoljiv. Radi tega se tudi opaža na našem odru tako drastične prehode dneva v večer in noč. Pridobitev dobrih svetlobnih učinkov je tudi radi tega otežkočena, ker je mehanizem regulacijskih kontaktov že tako obrabljen, da skoro ni več mogoča enoročna postrežba za eno barvo. Razsvetljevalec mora za eden in isti efekt uporabljati obe roki. Z eno roko mora vrteti pogonsko ročno kolo uporov, z drugo roko pa mora pomikati eventualno zaostale in zataknjene kontakte, namesto da bi premikal drugo ročno kolo za drugo barvo. Z upori bi se morale tudi sofitne žarnice popolnoma ugasniti. To pa pri nekaterih barvah vsled obrabe uporov ni mogoče in se mora dotična barva ugasniti potom stikala, kar je seveda velika napaka.

Medtem ko so druga gledališča renovirala sčasoma svoje zastarele naprave radi vedno večjih zahtev pri razsvetljevanju scen, je opera obdržala svojo prvotno napravo iz leta 1896. Seveda so se neglede na to stavile tekom časa na to zastarelo in modernemu principu neustrežajočo napravo pretirane zahteve, katerih pa ta naprava ni mogla več vzdržati. Pri številnih kratkih stikih, ki so se pojavljali posebno v letu 1922 in 1923 (28. oktobra 1922, 9. decembra 1922, 2. februarja 1923 itd.) se je zahvililo le srednjem naključju in skrajno pazljivemu nadzorovanju električne na-

prave, da se ni pripetila večja nesreča. Posebno usodopoln bi lahko postal stik 3. februarja 1923, ko je nastal požar v orkestralnem prostoru. Le hladnokrvnost dirigenta (g. direktorja Rukavine) je preprečila vsesplošno paniko in veliko nesrečo. Ta požar, ki je nastal vsled pomanjkljive električne instalacije, je dal povod, da se je nadzorovanje podvojilo. Iz skromnih kreditov, ki sicer niso bili namenjeni za popravilo električne instalacije, so se izvršila nekatera najnujnejša popravila, ki naj bi omejila vedno se ponavljajoče kratke stike. Med drugim so se tokovodi na odrišču položili v armirane cevi, istotako napeljava za takne žarnice, pri tem pa je ostalo jedro naprave (t. j. oderski tem in stikalna naprava) radi pomanjkanja upori in stikalna naprava) radi pomanjkanja kreditov nedotaknjeno. V zadnjih dveh letih kreditov ni bilo preprečiti nadaljnje se je sicer posrečilo preprečiti nadaljnje kratke stike, kar je seveda v prvi vrsti pripisati skrbnemu nadzorstvu in skrajni pazljivosti pri uporabi električnih naprav.

Glede elektrifikacije gledališč se omenja, da morajo električne naprave v gledališčih prenašati velika trenutna obteženja. Nadalje so izpostavljeni fiksni in premikajoči tokovodi (kablji) mehaničnim poškodbam pri premikanju svetlobnih objektov in odskih rekvizitov. Radi tega mora biti električna naprava na odriščih zgrajena po posebno strogo predpisih, solidno in ognjevarno.

Na našem odrišču tvorijo največje nevarnosti upori na svetlobne efekte ter stikalna naprava v celici razsvetljevalca, ki se na-

haja direktno na odru. Oderski upori so montirani na lesenem ogrodju na odru in se pri vsakokratnem premikanju kontaktov močno iskrijo sled obrabe. Stikalna deska je iz mehkega lesa ter zelo nepregledno pokrita s stikali, varovali, golimi zbiralnimi itd. Vso to zastarelo in ognjevarno nepopolno so druga gledališča že zdavnaj premostila z odra. V tem pogledu je naša opera zadnja v celi naši državi.

Električna naprava v operi je sedaj dospela v najakutnejši štadij, ker tudi najskrbnejše nadzorstvo ne more sigurno in trajno preprečiti event. nesreče. Tega se zavedajo razsvetljevalci kakor tudi uprava gledališča, ki je v zadnjih letih z vsvo energijo skušala doseči primerne kredite za odpravo navedenih nedostatkov, na žalost vedno brez uspeha.

S temi kratkimi vrstami sem hotel informirati javnost o stanju električne naprave v operi. Spričo katastrofalnih požarov gledališč v Sofiji in Wiesbadnu, ki so pred kratkim pretresli javnost, se mora ob 12. uri še enkrat z vsvo energijo sforirati kredite na merodajnem mestu za popolno preureditev električne naprave v opernem gledališču, ki bi uničil požar našega kulturnega ognjišča, ki bi si ga pri današnjih razmerah skoro ne mogli zopet zgraditi.

V medsezonski dobi je dovolj časa, da se pri električni napravi odpravijo glavne hibe, sicer bi se moralo celo gledališče iz javnosti varnostnih ozirov v prihodnji sezoni zapreti, kar bi pomenilo zastoj v kulturnem napredku.

Dnevne vesti.

POPLAVA IN NASA UPRAVA.

Po svojem povratku iz poplavljenih krajev je minister Vasa Jovanović zelo toplo izrazil svoje priznanje prebivalstvu, ki je naravnost z brezprimerno požrtvovalnostjo pomagalo pri reševanju delih. Zlasti je poudaril, kako so kmetje žrtvovali tudi vinograde, samo da so se izgradili nasipi.

Zelo simpatično pa se je čitala tudi izjava prometnega ministra, ko je govoril, kako je bil birokratizem popolnoma polnjen v ozadje. Kar je bilo potrebno, se je takoj storilo in čeprav ni bilo formalno še vse rešeno. Med drugim je pravil Vasa Jovanović tudi, kako je o polnoči prišla z Apatina telegrafna pošnja za deset vlačilcev. Sluga ministrstva je slehčevalno njene vsebine, brzojavko sam odprl, jo sporočil njemu in nato je on takoj odredil, da se prošnji ugodijo. Dve uri kasneje so se vozili že štirje vlačilci proti Apatinu in med potjo je bilo zaseženih še ostalih šest, tako da je bilo zjutraj že vseh deset zahtevanih vlačilcev v Apatinu. Prebivalci zahtevanih vlačilcev v Apatinu. Prebivalci zahtevanih vlačilcev v Apatinu. Prebivalci zahtevanih vlačilcev v Apatinu.

Zaljubljeni pa ni šlo vselej tako gladko in beogradska uprava je tudi v tem katastrofalnem času popolnoma odrekla. Tako piše »Politika«:

Znana stvar je, da se pri nas zelo malo misli na organizacijo dela. To se vidi sedaj tudi pri reševanju pred poplavo. Mobilizirani so bili kmetje, ki čakajo s svojimi vozovi tudi 48 ur, da pridejo na vrsto in prevozijo zemljo. Nekaj letel je zato dejal v Šali: »Predno pridemo mi vsi na vrsto in prepeležemo zemljo, ne bo voda vzela samo Apatin, temveč tudi Beograd.«

To omenjamo, da se vidi, da vendar ni tako napačno, če vodijo ministri osebno in na licu mesta reševalna dela.

Ker gre začetkom prihodnjega tedna naš glavni urednik na dopust, prosimo vse dopisnike, da naslovljajo svoje za list namenjene dopise na: Uredništvo »Narodnega dnevnika«.

»Uradni list« št. 64 z dne 14. julija 1926 priobčuje: pravilnik o izvrševanju odredb začasne uredbe o ustanovitvi inženjskih zbornic, pravilnik za izvrševanje poedinih odredb o državnih trošarinah iz zakona o drnjerjih in arhitektih, pravilnik centralnega higijenskega zavoda v Beogradu, izpremembe in dopolnitve v pravilniku za izvrševanje odredb o državnih trošarinah iz zakona o državnih trošarinah, takšnih in pristojbinah in zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonih in odredbah o državnih trošarinah, pravilnik za babiško šolo v Beogradu, pravilnik o uporabljanju državnih avtomobilov za službo ter naredbo o noštrifikaciji diplom magistrorv in doktorjev farmacije.

Obvestila vidovdanskih demonstracij v Dubrovniku. Iz Dubrovnika poročajo: Radi znanih vidovdanskih demonstracij je bilo pozvanih na odgovor 12 udeležencev. Devet jih je bilo obsojenih na denarne globe po 100 Din, vrhuta pa še vsak na 4 dni policijskega zapore.

Zahvalni dopisi vojaštvu. Kot poročajo iz ministrstva vojne in mornarice, so prejeli ob priliki poplav razni vojaški komandanti iz krogov prebivalstva številna zahvalna pisma, v katerih se naglašajo požrtvovalni trud vojaštva pri rešitvah delih.

Reorganizacija invalidskega združenja. Ministrstvo socialne politike je odredilo, da imajo vsa invalidska združenja reorganizirati na podlagi novega invalidskega zakona in pravilnika. Invalidi, ki ne bodo vključeni pri teh novih organizacijah, ne bodo deležni, razen invalidne, nobenih ugodnosti.

Okrevanje otrok v Fruški Gori je bilo te dni odprto. Minister za narodno zdravje je odredil, da se imajo v vseh okrevališčih in sanatorijih v svrhu čimprejšeje otvoritve dela pospešiti.

Obrestna mera v zastavljalnica. Trgovinsko ministrstvo je odredilo, da sme znatni obrestna mera v javnih zastavljalnica v številni režijske in manipulacijske stroške v tekočem letu 20%. Za licitacije se sme vrhuta računati od skupičke še 5%.

Angleži v Splitu. V nedeljo je priredila »Jadranska Straza« na čast v Splitu se nahajajočim angleškemu sredozemskemu brodogradništvu koncert. Na koncert jih je pripeljal admiral Hodge, v spremstvu generala Daskaloviča in podpolkovnika Stančkovića. Občinstvo jim je priredilo živahne ovacije. Koncert je napravil na angleške oficirje zelo dober vtis. V ponedeljek so priredili angleški oficirji na krovu ladje komandanta lunch.

Razpisano mesto. Na osemrazredni osnovni šoli v Mostah pri Ljubljani je razpisano služba šolskega upravitelja. Prošnje je treba vložiti najkasneje do dne 20. julija 1926 pri pristojnem šolskem upravitelstvu.

Šef beogradske policije — inspektor prometnega ministrstva. Dosedanji šef beogradske policije Ljubiša Lazarević je bil imenovan za sreskega načelnika v Kočanih. Medtem je podal Lazarević na policijsko službo oslovko ter postal inspektor v prometnem ministrstvu.

Prvi oficirji iz naše pomorske akademije. Te dni so bili imenovani na pomorski vojni akademiji v Dubrovniku prvi gojenci za korvetne poročnike. Vojna akademija je bila ustanovljena leta 1923. Dokler ni proizvajala pomorska vojna akademija še nobenih oficirjev, se je izpopolnjeval kader pomorskih oficirjev z gojenci dvehletnega pripravljalnega kurza, v katerega so se sprejemali novooimenovani podporočniki vojaške akademije v Beogradu. Od novooimenovanih korvetnih poročnikov ima najstarejši čin Slovenec Stanislav Avram. Admaril Pireca mu je izročil v imenu kralja v dar krasno sabljo. Vsega skupaj je bilo imenovanih 29 gojencev.

Industrijska razstava v Delnicah. Gospodarski krogi Gorskoga Kotarja namera-

vajo prirediti prihodnje leto v Delnicah veliko industrijsko razstavo, zvezano z razstavo za turizmo in lov. Pripravljalni odbor je že izvoljen.

Stavka pekovskih pomočnikov je izbruhnila te dni v Sarajevu. Vzrok je dejstvo, da se pekovski mojstri niso držali kolektivne delovne pogodbe, ki je bila nedavno sklenjena. Med delavstvom in delodajalci se vrše pregovori.

Ogroženi vinogradi. Kot se poroča iz poljedeljskega ministrstva, so vinogradi v vseh poplavljenih krajih vsled dolgotrajnega dežja v precejšnji nevarnosti.

Naveden sprejem Amundsena v Bergenu. Te dni je prisel Amundsen na svojem povratku iz Amerike v Bergen. Pričakovano ga je tisočglava množica. Velikansko ribiško brodogradje je razčesilo vse prapore in neštevile zastave, norveške, pomešane z ameriški in italijanskimi, so plapolale v vetru. Amundsen je izstopil med grmenjem topov, zvoki godbe in burnim vzklikanjem množice. Na obali so ga sprejeli zastopniki mestne občine. V svojem pozdravnem govoru je naglašal župan, da ga izredno veseli, da je Bergen prvo norveško mesto, na katerega tla je stopil Amundsen po svojem poletu preko severnega tečaja. Po zahvalnem govoru Amundsena so dvignili ribiči vse udeležene ekspedicije na ramena ter jih nešli v avtomobile, ki so čakali na vračajoče se ter jih odpeljali v mestno hišo k slavnostnem banketu. Pred svojim prihodom je bil Amundsen od norveškega lista »Aftenposten« intervjuvan. Na vprašanje, kdo je anektiral severni tečaj, je odgovoril: »Norveška ekspedicija je ugotovila, da je polarno morje odprto morje, radi tega je severni tečaj mednarodno. Nobena država, niti Norveška in Amerika niti kaka druga ne more reči, da je severni tečaj anektiral.«

Zakaj sovražni Mussolini podlistke. Pred nekoliko dnevi je izvedel strmeči svet, da je zapovedal Mussolini italijanskem listu, da morajo prostor za podlistke skriti. Iz neke senzacionalno prikrojene vesti italijanskih listov se da sklepati na globlje tihe motive te mere. V zoologičnem vrtu v Cremoni je držal eden od tigrov iz kletke rep. Prišla je mimo predzna opica, ki se je tako daleč izpozabila, da se je jela igrati s plemenitim repom kraljevske živali ter končno z vso močjo zanj vleči. Tiger je to nedostojnost dolgo časa mirno prenašal, končno pa ga je vendar pograbil jeza. Zgrabil je plebejsko opico s svojo žabo ter jo strahovito aletel. Da niso pristokli pravosodni krotitelji z železnimi drogovi, bi bila stala opica stvar življenje. Predrzo opico, ki je bila za svojo razposajenost tako kruto kaznovana zdravijo sedaj znameniti profesorji. Ker pripisujejo italijanski listi temu dogodku tako veliko važnost, se Mussolini najbrže boji, da bi utegnili primerjati tigra s šelom fašistov. Uboga opica bi bila v tem slučaju italijansko ljudstvo. Mussolinijeva odredba hoče torej najbrže preprečiti, da bi se priobčevalo po ovinku preko feuilletona kritike fašistovskega režima.

Zopet katastrofalen potres na otoku Sumatru. Na Sumatru je bil te dni zopet katastrofalen potres, ki je zahteval veliko število človeških žrtv. Samo v Padangu je ubitih 220 oseb. Podrobnosti še niso znane.

Vinjen železniški uslužbenec ponesrečen. Nekaj sprevodnik v Novem Sadu je prišel te dni vinjen v službo. Pri tem je padel pod vlak, ki mu je odtrgal levo nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

Stekel osel. Kmet Ante Ladjar v selu Bura pri Sarajevu je imel pohlevnega oslička. Te dni je žival nenadoma tako pobesnela, da je jela trgati z zobmi meso s sebe ter ogrižla dve osebi, ki sta jo hoteli ukrotiti. Izkazalo se je, da je osla ogrižel stekel pes, zato so ga ubili. Ogriženi osebi sta bili odani v Pasterurjev zavod v Sarajevu.

Usodepoln poljub... Kmeta Ivan Galović in Gjuro Stanić v Zupanju sta popivala pred par dnevi od jutra do večera. Pozno po noči sta se odhajala, pijana kot čepa, proti domu. Ko sta se poslavljala, je dejal Ivan Gjuro: »Stoj, Gjuro, dam ti poljub!« To rekši, je svojega vinskega tovariša objel. Pri tem mu je prišel po naključju Ivanov nos v usta. Ivan, najbrže misleč, da ima v ustih kako slaščico, je krepko ugriznil ter odgriznil Gjuro konoc nosa. Ker mu okus ni ugajal, je pljunil odgriznjeni nos na tla. Gjuro se je podal »hipoma trezen« v bolnico.

Poizkušeni samonar 10letne deklice. Te dni je skočila na Dunaju v samonarimnem namenu v Donavo 10letna ljudskošolska učenka Viljemina Köhler. Deklica so rešili in prepeljali v bolnico. Vzrok poizkušeni samonar je ta, da je dobila mlada Viljemina iz »zadržanja« dvojko ter se je bala, da bo pela radi tega doma šiba.

Brezuspešen vrom. Te dni so vlomili neznan lopov v prodajalno draguljarja Adolfa Eckfelda v Novem Sadu. V lokal so udrli iz kleti in sicer na ta način, da so prebili strop. Preiskava je ugotovila, da niso odnesli niti enega predmeta. Domneva se, da so bili prepodeni.

Zastojnikar v D-vlaku Dunaj-Berlin. Iz Berlina poročajo: Te dni se je izkobil na kolodvoru Anhalt izpod enega od D-voz dunajskega brzovlaka ves onemogel približno 20leten mož. Preiskava je ugotovila, da se je pripeljal z Dunaja. Vso 15 ur trajajočo vožnjo je prebil na železju pod vozom. Mož je rodom Jugoslovčan. Ker je imel biti z Dunaja izgnan, je pobegnil na ta nenavadni način v Berlin. Oddan je bil policiji.

Umor zapuščenec deklice. Porotno sodišče v Lucci se je bavilo te dni z ljubavno tragedijo, katere junaka sta 20letna krasna deklica Maria Petri, hčerka italijanskega polkovnika in 21letni sin lastnika parkhotela v Viareggiu Karl Poliereti. Karl in Maria sta se drug v drugega strastno zaljubila in Maria, bolj lahka stvarica, je postala kmalu Karlova ljubica. Karl jo je nameraval izprva poročiti. Pozneje pa je izvedel razne

avanture iz njene preteklosti in tudi izza časa, ko sta bila že zaročena. Zato jo je odslavljal. Deklica se pa ni dala kar tako lahko odslaviti, posebno z ozirom na to, da je bila v blagoslovljenem stanu. Karl je sicer odločno oporekal, da bi bil on oče, toda Marija ni odnehala. Ko je videla, da vsa genljiva pisma ni ne pomagajo, je poiskala trdosrčnega Karla v parku. Zahtevala je poslednjikrat, da ne prekine z njo razmerja. Ker je Karl decidirano odklonil, je potegnila deklica samokres ter ustrelila Karla v trebuh. Nesrečni mladenič je poškodbi podlegel, Marijo so pa zaprli. V preiskovalnem zaporu je povila krepkega dečka. K porotni obravnavi je prišla v žalni obleki. Porotniki so sicer vprašanje glede umora potrdili, potrdili so pa tudi vprašanje glede popolne nerazsodnosti obtoženke v trenutku dejanja. Ob hrupnem odobravanju številnega avditorija je izrekel sodišče oprostilo sodbu in deklica je bila izpuščena na svobodo.

Dobro situirani gospod. Neka moštivželjna premožna dama na Dunaju je inserirala te dni v nekem dunajskem listu pod šifro »Lasten dom«, da se želi seznaniti z dobro situiranim starejšim gospodom. Na oglas je dobila ponudbo gospoda, ki se ji je predstavljal kot tovarnar, inozemec in vdovec in ki je naglašal, da reflektira samo na odkritostno in trajno prijateljstvo. Za slučaj, da bosta drug drugemu ugajala, je obljubil že vnaprej apanažo 500 šilingov (okrog 4000 dinarjev) mesečno. Obenem je po vabilu damo na sestanek. Dama se je vabilu točno odzvala. Pri tej priliki ji je napovedal elegantni gospod za prihodnji dan svoj obisk na njenem stanovanju. Prišel je ob določenem uri in dolgo časa sta kramljala. Končno ji je izročil kuverto, v kateri se je nahajalo, kot je dejal 500 šilingov. Takoj na to je prošil za kozarec vode. Ko se je dama za hip odstranila, je izbral priliko ter ji ukradel ves njen nakit, vreden 8000 šilingov. Kmalu potem, ko je odšel je dama tatvino opazila, opazila je pa tudi, da je nasledela sleparju. V pisnu, ki ji ga je bil izročil, sta bila namreč mesto denarja dva reklamna lističa, na katerih je bilo zapisano: »Nisva drug za drugega, premislil sem si!« Dama je prijavila zadevo policiji, ki je inserirala par dni nato v istem listu sličen mal oglas. Slepar in tat je nasel. Domenjen je bil sestanek na ulici. S policijsko uradnico, ki se je je policija v ta namen poslužila, sta prišla na sestanek dva detektiva, ki sta lopova aretirala. Izkazalo se je, da je identičen s 80letnim brezposelnim bančnim uradnikom Emilom Csernyjem.

Princ — advokat. »Preussisches Justizministerialblatt« objavlja, da je vpisan bivši sodni asesor princ Jurij Sachsen-Meiningenski v odvetniško listo za okoliš deželne sodišča v Meiningenu.

Najsevernejša razstava na svetu. V Podžju, ki leži na 67° zemljepisne širine v Atlantskem oceanu nasproti Lofotenu, je bila otvorjena razstava proizvodov poljedelstva, gozdarstva, ribolova, domače in električne industrije severne Norveške. Razstave se udeležuje kakih 1000 razstavljalcev. Razstava je lep dokaz gospodarskega razvoja teh krajev, v katerih so se naselili prvi kolonisti leta 1870. Slična razstava doslej še ni bila prijena v nobenem kraju, ki leži tako daleč na severu kot Bodó.

Ljubljana.

Stanovanjska mizerija. Na Cankarjevem nabrežju kampira neki mestni delavec s svojo rodino — najmanjši otrok je še v otroškem vozičku. — Na travniku pred bivšo šentpetersko vojašnico pa tabore kar štiri deložirane robine. Te žive slike stanovanjske mizerije nam v očeh tujcev ne delajo časti. Takih stvari bi se ne smelo tpeti. Merodajni faktorji naj poskrbe, da se to neha. Predvsem pa naj jim bo ta kulturni škandal glasen memento, da je treba začeti z energičnejšo akcijo za odpravo stanovanjske mizerije.

Pregled živine, vozil in opreme za mestno občino ljubljansko se vrši od 27. julija do 1. avgusta 1926 na Ambroževem trgu. Pregledovanje se prične vsak dan ob 7. uri dopoldne in se nadaljuje ob 1. uri popoldne. K pregledu se morajo privedi: a) živina, stara nad tri leta in sicer konji, osli, mežgi in mule, b) vozovi za konjsko vprego, kočije, kolesarji, zapravljaljivci, dvokolnice s sodi za vodo in jahalni in vprežna oprema (sedla, komati, naprsnjaki itd.), c) avtomobili (osebni in tovorni) in d) motocikli. Jahalni konji morajo biti osedlani, vprežna živina pa vprežena v svoje vozove. Kdor nima voz za svojo vprežno živino, naj privede le živino z vprežno opremo. Oni, ki imajo več voz, naj pripeljejo boljše vozove. Živina se ne bo žigosala. Avtomobili in motocikli se morajo privedi z vso svojo opremo. Volov, volovskih voz in biciklov ni potreba pripeljati k pregledu. Kdor ima svojo živino, vozila in opremo v redu prijavljene, bo pozvan s posebnim pozivom k pregledu. V pozivu določenega dneva in ure naj se vsakdo točno drži in prinese poziv seboj. Dohod na pregledovališče je pri šentpeterskem mostu ob meji parka na Ambroževem trgu. Kdor ni izpolnil svoje prijave dolžnosti v zmlisu tukajšnjega razglaš z dne 25. maja 1926, št. 157/pov., V. u., mora svojo živino, vozila ter opremo — in sicer tudi vole, volovske vozove in bicikle — naknadno prijaviti od 15. do 17. julija 1926 v dopoldanskih uradnih urah mestnemu vojaškemu uradu v Mestnem domu. Vsaka, po zaključitvi popisa nastala izprememba pri živini, vozilih in opremi (n. pr. nakup, prodaja, pogin živine, neuporabljivost vozil itd.) se mora takoj naznaniti mestnemu vojaškemu uradu. Namen popisa in pregleda ni rekvizicija, temveč samo evidenca. Vojaška uprava mora namreč za slučaj vojske vedeti, koliko živine, vozil in opreme imamo v državi. Kdor se ne bo ravnal po tem razglasu, bo strogo kaznovan, razen tega bo še pozvan h komandi vojnega okruza v svrhu naknadnega popisa in pregleda.

Zborovanje obrtnikov v St. Vidu nad Ljubljano. V nedeljo 18. t. m. ob 8. uri dopoldne bo v risalnici obrtne šole v St. Vidu

nad Ljubljano veliko zborovanje obrtnikov. Govorili bodo zastopniki Zveze obrtnih združenj in Zbornice za trgovino, obrt in industrijo iz Ljubljane. Obrtniki vseh strok, mojstri in pomočniki, udeležite se tega važnega zborovanja. Na zboru se bo razpravljalo zlasti tudi o Obrtniški samopomoči in o obrtniški razstavi leta 1928. Pa tudi druga važna gospodarska in obrtniška vprašanja se bodo na tem zboru obravnavala. Zato vsi na zbor! Nihče naj ne ostane doma! — Obrtna združenja lesnih strok v St. Vidu nad Ljubljano.

Kolesarske dirke »Save«. V nedeljo popoldne ob 3. uri se vršijo kolesarske dirke »Save« in Zveznih kolesarskih društev z bogatim sporedom na prostoru S. K. Ilirije. Popoldne ob pol 2. zbirališče na Sv. Jakobu trgu ter je skupni pohod z godbo na prireditveni prostor. Vsem dirkačem se javlja, da je trening vsak dan od 11. do 3. ure popoldne na S. K. Iliriji.

Maribor.

Vse p. n. naročnike »Narod. Dnevnika« v Mariboru prosimo, da nam oprostijo zakasnelo dostavo lista v torek, dne 13. t. m. Vzrok zakasnitju je dejstvo, da je bil železniški promet na progi Maribor — Celje vsled velikih poplav ustavljen.

Narodni Dnevnik« je nabit vsak dan na deski na hiši Koroška cesta 10, kjer se nahaja tudi mariborska uprava lista.

Diplomski izpit. G. Hrvoj Maister, sin g. generala Rudolfa Maistra, je napravil na visoki šoli za svetovno trgovino na Dunaju diplomski izpit. Iskreno čestitamo!

Poročil se je glavni urednik lista »Marburger Zeitung« g. Udo Kasper z gđ. Zinko Goriškovo iz Ptuj. Čestitamo!

Nabavljalna združenja državnih namestencev v Mariboru je kupila Tschelligijevu hišo na Rotovškem trgu, v kateri se nahaja sedaj gostilna Pečnik. Kot čujemo, se bo zadrževala v novokupljeno hišo kmalu vselila. Sedanje prostore »Nabavljalne zadruge« v Stolni ulici prevzame baje gostilničar Marek, ki jih preuredi v majhno kavarno.

Se o velikem požaru v Apačah. Te dni je bil aretirani posestnik Zupanič, ki je osumljen, da je povzročil požar, ki je upepelil skoraj celo vas. Dolže ga namreč, da je zažgal svojo hišo, ki jo je nedavno zavaroval za 100.000 Din, namenoma, nakar se je požar razširil. Zupaniča so odvedli v sodne zapore v Maribor.

Dopisi.

Iz Tržiča. V tukajšnjem okraju vozijo nekateri kolesarji s tako brezobzirnostjo, da imamo zaznamovati v teku 14 dni dve težki nezgodi. Pcmaj pred 14 dnevi so pokopali v Križah pri Tržiču upokojenega orožnika Prelovca, v katerega se je zaletel neki kolesar s tako silo, da ga je podrl na tla, pri čemur se je mož tako poškodoval, da je v par urah umrl. — Druga nezgoda vsled neprevidne in brezobzirne vožnje se je pripetila v nedeljo zvečer na cesti od Sv. Ane proti Tržiču, ko je podrl neki kolesar na tla g. Peršla, ki se bori v ljubljanski bolnici, kamor so ga v ponedeljek prepeljali s smrtjo. — Dolžnost merodajnih faktorjev bi bila, da bi stopili tem predrznim vozačem nekoliko bolj na prste, da bo človek pred njimi na cesti vsaj življenja varen. Čestokrat je videti kolesarje, ki nimajo zvoncea na kolesu. Največ jih drvi po cesti zvečer, ko se prebivalstvo spreha. Navadno so ti kolesarji celo brez luči. Priporočiti bi bilo, da bi se navadilo te ljudi na cestni red, ki ga nekateri prav nič ne vpoštevajo. Mogoče si pač mislijo, da so kaj več, kakor pešci. Isto velja glede avtomobilistov. Pred trgov imamo vse polno svanihih tabel, ki opozarjajo avtomobiliste, da smejo voziti skozi trg le s hitrostjo šest kilometrov, zakar se pa prav nič ne zmenijo, temveč drve skozi trg z malo izjemo z isto hitrostjo kakor na prostem in se je le čuditi, da se še ni pripetila nobena večja nesreča. — Upamo, da naše besede ne ostanejo glas vpjiočega v puščavi. Občan.

POPLAVE.

Situacija postaja mestoma vedno bolj kritična.

Najbolj opasen je položaj pri Apatinu. Vojništvo in prebivalstvo delata dan in noč na nasipih.

Del Osijeka je pod vodo. Štiri hiše je voda podrla. Številne rodbine so deložirane. Poleg mešanec, ki pomagajo brezplačno pri delih za osiguranje nasipov, delajo vsi brezposelni dan in noč. Za delo se jim plačuje po 5 Din na uro.

V Koprivnici se je utrgal ponovno oblak. Skoraj vse mesetece je poplavljen. Več hiš je porušeni.

Ves promet v državi je ogrožen. Voda je razdrila na več krajih železniško progo ter podrla nekaj železniških mostov.

V Križevcih in okolici je bilo predvečernjim ves dan. Ob 4. uri zjutraj so prestopili potoki bregove in nastala je poplava. Prestrašeni so bežali ljudje iz hiš, rešili najprej živino, nato pa jim nositi pohištvo na višje ležeča mesta. Najhuše se je godilo ciganom, katere je povodenj iznenadila v njihovih šotorih. Bežali so na bregove, medtem pa je poplavlila voda teren tako, da je stala v njihovih šotorih poldrugi meter visoko. Ker niso imeli časa, da bi bili vzeli svoje stvari seboj, jim je voda vse odnesla.

V noči od ponedeljka na torek je besnela skoraj po vsej Hercegovini silna nevihta, ki je povzročila ogromno škodo po vinogradih in tobanih nasadih. V gorskih krajih je padla temperatura na 6 stopinj, v Mostaru pa na 10, kar odgovarja povprečni temperaturi meseca decembra.

Tudi z Madjarskega poročajo o velikih vremenskih katastrofah. Nad obćino Vacszent-laszlo (peštanski komitat) se je utrgal te dni oblak. Voda je porušila 28 hiš, od katerih je 16 takorekoč odnesla. Vsa žetev je uničena. Tudi živina je večinoma utonila.

Roparski napad v Osijeku.

Blagajnik železniške postaje Reuchenher je imel nastopiti v torek dopust. Zato je urejeval v pondeljek še pozno v noč račune.

Ko se je zjutraj okrog 5. njegova soproga prebudila ter zapazila, da njenega soproga še vedno ni doma, je vstala ter šla v pisarno pogledat.

Ko je odprla vrata, se ji je nujil grozen prizor: Njen mož je ležal mrtev na tleh. Gospa Reuchenher se je tako prestrašila, da je obstala kakor okamenela. Ko je prišla nekoliko k sebi, je jela klicati na pomoč. Prihiti so uslužbenci.

Šele oni so ugotovili, da je bil Reuchenher na bestialen način umorjen. V prsih je imel štiri globoke ubodljaje, v četrtem je tičalo morilno orodje, ostra pila. Umorjeni je držal še v roki pero, iz česar sledi, da je bil napaden nenadoma in zahrbtno. Blagajna je bila vsa v neredu in — prazna.

V kolikor je doslej ugotovljeno, je odnesel morilec 400.000 Din. Da je izvršil svoj zločin dan prej, bi bil lahko odnesel 1.500.000 dinarjev.

Vse indicije govore za to, da so bile morilec razmere na kolodvoru dobro znane. Tekom dopoldneva po umoru je bil kot dejanja sumljiv aretiran neki železniški poduradnik, katerega je videl postajenačelnik ob treh zjutraj na kolodvoru, dasi ni imel službe. Pri aretovancu so našli vitrih in okrvavljen ključ. Sumi se, da je v zadevo zapleten tudi lastnik izdelovalnice pil Giuro Hena, ker je izginil nenadoma brez sledu.

Zvečer sta bila aretirana dva nadaljnja železniška uslužbenca, neki Kliment in neki Nittinger. Klimentu so bile razmere v blagajni dobro znane, ker je prejemal v blagajni denar za izplačila za kurilnico. Zanimivo je sledeče dejstvo: Neki potnik, ki se je oddeljal kritične noči iz Osijeka v Djakovo, se je, ko je čul o zločinu, sredi pota vrnil v Osijek, se podal na policijo ter povedal, da je videl ponoči priti iz blagajnikove pisarne dva sumljiva človeka. Opisal ju je tako natančno, da sta bila na podlagi njegove izpovedi aretirana in aretirana Kliment in Nittinger.

Sport.

Nemški bokserji močnejše teže Franc Diener, ki je na mah postal slaven po svojem neodločenem boju proti Paolinu, je odpoštoval v Ameriko. Vendar pa ni verjetno, da bi tam dosegel večje uspehe, ker pot do prvostopskega bokserja je v Ameriki trda, veliko trši kakor v Evropi.

Dirka Dunaj—Brno—Praga. Startalo je 96 dirkačev, vendar jih je radi slabih cest dospelo na cilj samo 55. Tudi pogosti dež je vožnjo zelo oviral. Profesionalni vozači so dali amaterjem 30 minut naprej, toda vzlic temu je bil vozni čas amaterjev boljši ko oni profesionalov. — Prvi je bil Honig (Slavija) v 14 : 08.08, drugi Dunajčan Neuhold v 14 : 38.10, tretji Bulla v 14 : 42.06, četrti Haček (Dunaj) v 14 : 39.04.

Nemške bojeve igre v Kölnu so pokazale v vseh sportnih panogah lepe uspehe. Navedemo najvažnejše: 100 m : Körnig 10.7 sek. — 400 m : dr. Peltzer 49.2 sek. — 800 m : Eegelhart 1 : 56.4 min. — 1500 m : Böcher 4 : 09.9 — 5000 m : Dieckmann 15 : 10.3 — 110 m pregraje : Trossbach 15.9 — olimpijska stafeta : Brandenburg 3 : 34.2 — nemška stafeta 15 × 250 m : Južna Nemčija 12 : 17.7 min. — skok v višino : Skoczinsky 1.82 m — skok na daljavo : Köchermann 7.27 m — disk : Hoffmeister 42.18 m — kopje : Schlokat 55.75 m — krogla : Söllinger 13.26 m. Najvažnejši rezultati v plavanju : 1000 m pr. stil : Handschuhmacher 15 : 14 — 200 m prsno : Rademacher 2 : 58.2 — 200 m prosto : Heinrich 2 : 25.6 — 500 m prosto : Bergen 6 : 58.4 — 800 m hrbtno : Biber 2 : 54.2 — 4 × 100 m : Magdeburg 4 : 29.8.

Avstrijski glavni savez za telesni sport razpisuje za letošni moderni moški in ženski petboj. Prvi obstoji iz: plavanja na 300 m, skoka na daljavo, teka na 400 m, dviganja uteži (enoročni poteg in obojoročni sunek) in teka na 10.000 m. Ženski petboj pa obstoji iz: kvalifikacijske hoje na 15 km, skoka na daljavo, teka na 100 m, meta krogla (5 kg) in plavanja na 200 m.

Ameriški teniški igralci v Pragi. Pred 2000 gledalci so nastopili v Pragi ameriški igralci,

ki so dospeli tja iz Wimbledona. Richards je premagal Macenauerja 6 : 2, 6 : 0, 6 : 3. Nato je igral Jan Koželuh proti Kinseyu 8 : 6, 6 : 3, kar je pa Kinsey izenačil s 6 : 1 in 8 : 6. Za tem je nastopil Richards proti Koželuhu in sicer radi slabega vremena samo v 3 setih; zgubil pa je že prva dva 6 : 8, 5 : 7. Nasprotno pa je bila ameriška dvojica zmagovala v dublu proti Koželuh-Zenda 3 : 6, 6 : 2, 6 : 3.

SODNIJSKA RAZPRAVA PROTI KOMUNISTOM.

Včeraj dopoldne ob 10. uri se je vršila sodnijska razprava proti trem komunističnim delavcem iz Zagorja, obtoženim komunistične propagande po zakonu o zaščiti države.

Pri razpravi, kateri predseduje sodni svetnik dr. Gradnik, se zagovarjata Mirko Weinberger in Beno Jugovar radi komunističnih govorov dne 1. maja, Ludvik Fajn (ki je bil izvoljen nekoč za župana v Zagorju, pa ga oblasti ni potrdila), pa radi tega, ker je istega dne priredil lepak z napisom: »Živela revolucionarna delavska mladina!«, ki ga pa ni razobesil. Obtoženca zagovarja dr. Le-mez.

Na predlog državnega pravdnika in zagovornika se je razprava preložila, ker še ni poiskani ves dokazni material.

LJUBLJANSKA BORZA

dne 14. julija 1926.

Zaključki. »Šešir« 104; koruza, feo vag. nakl. post., 1 vag. den. 187.50, den. 187.50, zaklj. 187.50; otrobi srednji, feo vag. Domžale, 1 vag., den. 150, bl. 150, zaklj. 150.

Zagreb, dne 14. julija. Devize: Newyork ček 56.437—56.737, London izplačilo 275.05—276.25, ček 275.03—276.23, Pariz izplačilo 150.25—152.25, Praga ček 167.433—168.433, Curih ček 1094.55—1098.55, Milan izplačilo 193.91—195.11, Berlin izplačilo 1349—1353, Dunaj izplačilo 798.625—802.625, ček 798.625—802.625.

Curih, dne 14. julija. Beograd 9.14, Newyork 516.375, London 25.1125, Pariz 13.25, Praga 15.2925, Milan 17.775, Berlin 122.95, Dunaj

73.025, Bukarešta 2.40, Sofija 3.725, Budapešta 0.007230.

ALI IMAJO KAMNI SPOL?

To vprašanje proučava, kot so poročali nedavno nemški listi, član Ruske terapevtske družbe dr. Manilow. Do tega ga je v prvi vrsti privedlo dejstvo, da kristalizira često eden in isti kamen, ki je po svojih kemičnih elementih absolutno homogen, v dveh različnih oblikah, na primer v kockah in oktaedrih.

Da reši to vprašanje, je podvrnil človeško in živalsko kri posebni reakciji, ki jo je uporabil nato tudi pri različnih oblikah kristalov. Pri tem je ugotovil, kot trdi, da reagirajo nekatere oblike kristalov istega kamna na maskuliničen, drugi na femininičen način. Sicer pravi, da si ne upa trditi, da je s tem dokazal, da eksistira tudi pri minealijah dva spola, temveč, da se zadovoljuje z dejstvom, da je ugotovil fenomen, ki je vreden nadaljnega proučevanja.

Nadaljnji poizkusi so pa pokazali, da reagirajo tudi umetni, v kemičnih tovarnah ustvarjeni kristali pravtako kot naravni v dveh različnih barvah. Vpraša se torej pravzaprav, če imajo kristali spol.

V resnici najdemo pri kristalih in pri organizmih gotove skupne lastnosti. Vsi kristali so namreč rasli ter nastajajo in rasejo še danes. Večji kristali manjše često »požre« ter zrastejo na njihov račun. Posebno organski značaji imajo po mnenju nekaterih takozvani »stečiči kristali«. Te kristale je razkril l. 1889 fizik Otto Lehmann, ki jih je označil kot »navidezno žive«. »Prostovoljno« gibanje teh kristalov spominja na gibanje ameb, podobni so organizmizem v obliki črva ali kroglice.

Proti hipotezi Manilowa pa govori nepo- bitno dejstvo, da kristalizirajo nekatere mineralije ne samo v dveh temveč v treh, štirih itd. oblikah, k temu pridejo še kombinacije teh oblik, pri nekaterih mineralijah je ugotovljenih nad sto vrst ploskev. Iz tega torej sledi, da je seksualna rešitev od Manilowa opazovalnega fenomena popolnoma pogreška.

Jack London:

Morski vrag.

Šestintrideseto poglavje.

Dva dni sva z Maud križarila po morju ter preiskovala pogrešane jambore. Šele tretji dan sva jih našla, vse s škarkarji vred, in sicer na najbolj nevarnem kraju, kjer so valovi butali ob jugozapadno predgorje. Kako sva delala. Stennilo se je že, ko sva se prvi dan vsa izmučena vrnila v najin mali zaliv in vlekla glavno jamboro za seboj. Ker ni bilo prav nobene vetra, sva morala vso pot veslati.

Drugi dan sva po trudapolnem, nevarnem delu privlekla domov obe zgornji jambori. Naslednji dan sem bil ves čupan. Zbral sem sprednjo jamboro, sprednji in glavni drog in sprednjo in glavno prečko in vse skupaj zvezal v plav. Veter je bil ugoden; nameraval sem s pomočjo jadra vleči plav nazaj, a veter je nagajal in naposled prenehal. Vsled tega so nama najini napori jemali pogum. Ni bilo posebno prijetno, ko sva napenjala vse moči in vso pezo pri veslanju, pa je težki plav oviral čoln, da ni mogel voziti.

Nočilo se je že in nasprotni veter, ki je začel med vožnjo pihati, je silno otežkočil najin položaj. Mučil sem se z vesli, dokler mi niso pošle moči. Uboga Maud kateri nisem mogel zabraniti, da ne bi delala do skrajne meje njenih moči, je ležala vsa izčrpana v čolnu. Veslati nisem mogel več. Ožuljene in otekale roke niso

mogle več držati vesel. Členki in lakti so me neznosno bolele, in dasi sem se bil opoldne pošteno najedel, sem od naporne dela medel lakote. Potegnil sem vesla v čoln in se sklonil proti vrvi, za katero je bil plav privezan. Maud pa je hitro iztegnila roko in me zadržala.

»Kaj nameravate storiti?« je vprašala.

»Vse skupaj vržem proč,« sem odgovoril in odvil enkrat vrv.

Prijela me je za roko.

»Prosim, nikar,« me je prosila.

»Brez koristi je za naju,« sem odgovoril. »Noč je in veter nas žene od suhe zemlje proč.«

»Vendar pomislite, Humphrey! Ako ne moreva odjadrti z ladjo, lahko ostaneva dolga leta na otoku — morda celo življenje. Ako dolga leta nikdo ni odkril otoka, ga tudi nikdar ne bodo.«

»Pozabljate na čoln, katerega sva našla na obali,« sem jo opomnil.

»To je bil čoln lovcev,« je odvrnila; »prav dobro veste, če bi se bili ti ljudje rešili, bi se bili vrnili na otok, kjer bi si spričo tolike množice morskih psov naredili čelo premočenje. Vi pa veste, da se niso rešili.«

Molčal sem neodločen.

»Povrh tega,« je nadaljevala, »je to vaša misel in jaz želim, da uspete.«

Sedaj sem lahko zakrknul srce. Čim se je pričela laskati, sem ji moral nasprotovati.

Boljšje je ostati dolga leta na otoku kot umreti nočej ali jutri ali pojutranjem v odprtem čolnu. Midva nisva pripravljena, da bi kljubovala morju. Nimava živeža, nimava vode, ne cdej, sploh nič. Brez odeje vi ne bi preživel noči. Dobro poznam vaše moči. Že sedaj se vsa tresete.«

»To je zgolj nervoznost,« je odgovorila. »Bojim se, da ne bi vzlic mojim prošnjam vrgli vrvi proč.«

»O, prosim, prosim, Humphrey, nikar!« je prosila.

Tak je bil pač konec tega; vedela je, da je s to besedo imela vso moč nad menoj. Celo noč sva trepetala od mraza. Zdajpazdaj sem malo zadremal, a mraz me je vselej zbudil. Kako je Maud mogla vse to prestajati, sam ne vem. Bil sem preveč utrujen, da bi mogel mahati in udarjati z rokami, da bi se ogrel, vendar sem tupatam zadobil toliko moči, da sem ji drgnil roke in noge, da se ji je kri prav pretakala po žilah. Venomer me je prosila, naj ne popustim jambor. Okrog treh zjutraj jo je prijel krč od mraza; drgnil sem jo toliko časa, da ji je odnehal, potem pa je postala kar odrevenela. Bil sem prestrašen. Dal sem ji vesla in jo pustil veslati, dasi je bila tako slaba, da sem zdajzdaj mislil, da pade v omedlevalo.

Napočilo je jutro in v naraščajoči svetlobi sva dolgo iskala najin otok. Naposled se je prikazal kot majhna, črna pika na obzorju, celih petnajst milj daleč. Pregledoval sem z daljnogledom morje. Daleč na jugozapadu sem videl na vodi temno progo, ki je postala celo večja, v tem, ko sem zrl tja.

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi

znamke

Gritzner, Adler, Phönix

Blizu Prešernovega
spomenika za vodo.

za dom, obrl in industrijo. Pouk brez-
plačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi
na obroke. Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

Od dobrega
najboljše je
švicarski
pletilni stroj
DUBIED

„GROM“

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov brsojvka mi „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod ku-
lantnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za
ekspresne pošiljke.

Znižane cene in
največje skladi-
šče dvokoles,
motorjev, otro-
ških vozičkov,
šivalnih strojev,
vsaokvrsnih na-
domestnih delov,
pneumatike. Po-
sební oddelek za popolno popravo
emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vo-
zičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke.
Ceniki franko.

„TRIBUNA“, F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov.
LJUBLJANA, Karlovska cesta 4.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Stekleno

strešno opeko imajo stal-
no v zalogi Združene ope-
karne d. d. v Ljubljani.

Celulozni les

mehka drva, plača naj-
bolje Fructus, Ljubljana,
Krekov trg 10.

Volna in bombaž

za strojno pletenje in
vsakovrstna ročna dela se
dobi v veliki izbiri in po
najnižjih cenah pri Karel
Prologu, Ljubljana, Gospo-
ska ul. 3. — Stari trg 12.

PREMOG - ČEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

Knjigovodkinja

samostojna, z večletno
prakso, večša korespon-
denca, strojepisja in vseh
pisarniških del, želi pre-
meniti službo. Cenj. po-
nudbe prosí na upravo
lista pod »Vestna in
točna«.

Modroce

iz najboljšega domačega
in češkega platna, postelj-
ne mreže, zložljiva po-
stelje, otomane deko-
racijske patent divane in
tapetniške izdelke nudi
najceneje

RUDOLF RADOVAN
tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7.

Mizarska

delavnica

Franc Planinšek, Maribor,
Mlinska ulica 11, izdeluje
najfinejše in prosto pohi-
štvo po zmernih cenah.

Krasne dekoracijske

patent- divane

v plišu

vam nudi izredno poceni

Rudolf Sever,

Ljubljana, Gosposvetska 6.

Vabim na ogled!

Naročajte

„Narod. Dnevnik“.